

Motion till riksdagen 2012/13:Ub457

av **Tina Ehn m.fl. (MP)**

Säkerställ rätten till utflykter och friluftsliv i grundskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med målet ta fram metoder för att säkerställa alla barns rätt till friluftsliv och naturupplevelser i grundskolan.

Motivering

I propositionen ”Framtidens friluftsliv”, som antogs av riksdagen för drygt ett år sedan, konstateras det att ”förskolan och skolan är oerhört viktiga för att ge morgondagens vuxna goda vanor”. Och i den nya läroplanen för grundskolan stadgas att skolan ska ”genomföra och anpassa utevistelser och friluftsliv efter olika förhållanden och miljöer”.

Trots vackra ord och intentioner råder dock otydlighet kring hur målen för friluftslivet ska uppnås. Ansvaret för såväl genomförande som finansiering är oftast oklart, vilket är bakgrunden till att så lite händer i praktiken.

”En framgångsrik friluftspolitik behöver tydliga företrädare med resurser och kunskaper för dess genomförande. Svensk friluftspolitik riskerar annars att bli ett luftslott; värden formuleras i all välmening, men med föga förpliktande ambitioner i bisatser till andra verksamheter ...”

Citatet är hämtat ur en debattartikel i Dagens Nyheter (26 augusti 2012), skriven av Peter Fredman, professor vid Mittuniversitetet, och Marie Stenseke, professor vid Göteborgs universitet. Båda är företrädare för det tvärvetenskapliga, nationella forskningsprogrammet ”Friluftsliv i förändring”.

De efterlyser bland annat tydligare företrädare för friluftslivet inom den offentliga sektorn och de konstaterar att en politik som går från ord till handling kräver ekonomiska resurser som motsvarar ambitionerna.

Professorerna slår fast att det finns gott om vetenskapliga belägg för friluftslivets betydelse för hälsa, naturförståelse, social inkludering och samhö-

Fel! Okänt namn på

righet. De framhåller vidare att de ekonomiska incitamenten för friluftsliv också är övertygande, bland annat eftersom samhällets kostnad för fysisk inaktivitet överstiger 6 miljarder kronor varje år.

Utflykter i grundskolan

Förutsättningarna för ett sunt liv grundläggs i unga år. Och här har skolan en nyckelroll. Skollag och läroplaner framhåller helt riktigt att friluftsliv och naturupplevelser är nödvändiga inslag i skolan, men en rapport som Skidrådet, Friluftsfrämjandet och Idrottslärarna presenterat under året visar att ansvaret för att de vackra orden ska bli till handling är otillfredsställande. Rapportens undertitel är ”Alla vill ha skolutflykter men ingen vill ta ansvar för att de genomförs”.

Enligt rapporten tillskjuter bara ett fåtal kommuner särskilda resurser för skolutflykter, och färre än var tionde kommun försöker aktivt säkerställa att skolutflykter av olika slag genomförs. I praktiken överlåter man därmed till enskilda rektorer att avgöra om det ska bli några utflykter överhuvudtaget. ”Ett okänt antal – vi befarar ett stort antal – grundskolebarn i Sverige får aldrig vara med om en skolutflykt”, skriver rapportförfattarna, som konstaterar att utflykter via skolan är särskilt viktigt för barn i ekonomiskt svaga och socialt utsatta familjer.

Skidrådet, Friluftsfrämjandet och Idrottslärarna uppmanar alla kommuner och fristående skolhuvudmän att ta fram en handlingsplan för utflykter i grundskolan. Detta kan vara en klok åtgärd.

Vi föreslår att en utredning tillsätts, med målet att klarlägga problemets omfattning och för att ta fram effektiva metoder för att säkerställa alla barns rätt till friluftsliv och naturupplevelser i förskolan och grundskolan.

Stockholm den 4 oktober 2012

Tina Ehn (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)

Agneta Luttröpp (MP)